

Datum
2021-03-08
Adress
Lugna gatan 82
Diarienummer
FSKF-2021-767

Yttrande

Till
Stadskontoret

Yttrande över Remiss från Utbildningsdepartementet - Ökad kvalitet i lärarutbildningen och fler lärare i skolan STK-2021-71

Förskolenämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förskolenämnden ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i de delar de berör förskollärarytbildningen men menar att det behövs en större översyn av förskollärarytbildningen än denna för att nytexaminerade förskollärare ska vara tillräckligt rustade för det komplexa uppdrag som möter dem i förskolorna. Förslagen om att underlätta för akademiker att genom en förkortad utbildning kunna få en grundlärar- eller ämneslärarexamen har inte övervägts beträffande akademiker som önskar bli förskollärare. Detta kan starkt ifrågasättas mot bakgrund av den stora brist på förskollärare som föreligger idag.

Yttrande

6.1 En ny förordning om utbildning till förskollärare och tydligare fokus å examensmålen.

Förskolenämnden har inga synpunkter på denna författningstekniska förändring.

6.2 Innehållet i den utbildningsvetenskapliga kärnan förtydligas.

Förslagen i promemorian om en stärkt inriktning mot metodik och tvärvetenskapliga perspektiv i förskollärarytbildningen välkomnas.

I promemorian och i förslagen till förordning görs ingen skillnad på lärar- respektive förskollärarytbildningarna när det kommer till innehållet i den utbildningsvetenskapliga kärnan (momentet Utveckling och lärande.) Förskolenämnden vill understryka att förskolan har en särart som behöver komma till uttryck i förskollärarytbildningen och det finns inget självändamål i att likrikta lärar- och förskollärarytbildningarna.

Under de första 5-6 åren i livet genomgår individen större förändringar än under någon period senare i livet. Utvecklingen sker såväl kognitivt, språkligt, socioemotionellt som fy-

siskt. Förskolepersonalens kunskap och förmåga att möta och stödja hela barnet är avgörande. Därför måste en mängd vetenskapliga perspektiv komma in i förskollärarytbildningen.

De sex vetenskapliga fält som ingår i kognitionsvetenskapen handlar om människans tänkande och kommunikation och är viktig kunskap för såväl förskolläraren som läraren. Men förskolläraren har också andra grundläggande uppdrag inte minst vad gäller att skapa förutsättningar för barnens välbefinnande genom en trygg omsorg samt förmåga att möta barnet här och nu. Ett perspektiv som huvudsakligen fokuserar på barnens tänkande och lärande och ser förskolan som huvudsakligen en förberedelse för fortsatt skolgång, riskerar att begränsa förskolans breda uppdrag.

Det hade varit önskvärt att förskollärarytbildningen fick genomgå en mer genomgripande kvalitativ förstärkning än den som nu föreslås. Det förekommer att nytexaminerade förskollärare från olika lärosäten uppvisar olikvärdiga grundkunskaper och kvaliteter trots gemensamma examensmål. En förskollärare har många svåra uppdrag och behöver metoder och kunskaper för att klara av dem. Förskolläraren ska till exempel ha förmåga att möta vårdnadshavare på ett förtroendeskapande sätt och ska leda sina kollegor i undervisningen. Ledarskap behöver därför inta en större plats i utbildningen. I skolan finns elevhälsa med specialister som kan stödja lärarna i arbetet med eleverna. I förskolan saknas motsvarande stödjande strukturer. Detta kräver att förskolans personal genom utbildningen ges gedigen kunskap om förebyggande och hälsofrämjande arbete med barn. Förskolan är vidare omgärdad med många svåra juridiska krav kopplat till ett personligt ansvar och det är ofta uppenbart att förskollärare inte har fått med sig tillräckliga kunskaper från förskollärarytbildningen på dessa områden. Regelverket om stark sekretess och tystnadsplikt, tillsynsuppdraget, regelverket kring egenvård i förskola samt kränkande behandling är några exempel på detta.

6.3 Utformningen av den verksamhetsförlagda utbildningen förtydligas.

Promemorians förslag om den verksamhetsförlagda utbildningen finns i stora delar redan idag invävt i de avtal som tecknas mellan huvudman och lärosäte. Det finns dock anledning att göra kraven bindande genom att föra in dem i en förordning.

Förslagen gällande verksamhetsförlagd utbildning välkomnas i huvudsak men med följande synpunkter.

En förskoleenhet som är övningsförskola har vanligtvis ett mycket mer begränsat barn- och personalantal än en normalstor skola. Ett stort antal studenter på en övningsförskola riskerar att belasta en sådant förskolas ordinarie verksamhet. Det är därför angeläget att en övningsförskola inte definitionsmässigt måste motsvaras av en förskoleenhet utan kan utvidgas till två eller flera förskolor i en och samma rektors ansvarsområde.

Handledarutbildningarna på vissa lärosäten upplevs ibland som ”enkla” och det är kvalitativa skillnader mellan dem. Det kan vara motiverat att ställa högre krav genom att handledarutbildningen ges på avancerad nivå och inte som i dag på grundläggande nivå.

Förslaget om att övningsförskolorna ska ge studenterna inblick i praktisk forskning behöver diskuteras. Begreppet ”praktisk forskning” kan definieras på olika vis och betyder olika saker för olika intressenter. Det behövs ett mer inkluderande arbetssätt där förskolor och forskare samarbetar och där förskolornas bidrag värderas högre. Det är i dagsläget svårt att få studenternas självständiga arbeten att utgå från och bidra till förskolans utvecklingsarbete. Detta blir än svårare om studenterna flyttas mellan olika övningsförskolor. Rimligen bör det vara lärosätena som ansvarar för den praktiska forskningen och inte övningsförskolorna. Förslaget borde istället formuleras utifrån att studenterna ska få en inblick i förskolornas systematiska kvalitetsarbete och hur praktisk forskning används för att utveckla undervisningen och utbildningen i övrigt. Då blir det ett rimligt och genomförbart krav som dessutom ger studenterna viktiga erfarenheter som de kan använda sig av i sitt framtida yrkesliv.

Staten behöver se över ersättningen till partnerförskolorna/övningsförskolorna samt i övrigt tydliggöra vilket stöd som dessa kan få för att utveckla sitt mottagande av lärarstudenter.

6.4 Samverkansstruktur och anställningar inom utbildningen

Genom en struktur för samverkan kring förskollärarytbildningen tydliggörs ansvarsfördelningen mellan lärosäte och huvudmännen. Detta förslag välkomnas därför.

6.5 Den lärarledda tiden ska öka och följas upp

Förslaget välkomnas.

7 En kortare kompletterande pedagogisk utbildning för personer med en tidigare examen

Förskolenämnden ställer sig frågande till varför promemorian inte övervägt eller ens diskuterat möjligheten att tillskapa en förkortad förskollärarytbildning för akademiker. Detta är anmärkningsvärt då det är välkänt att den nationella bristen på förskollärare påverkar svensk förskolas kvalitet.

8 och 9

Förslagen om ändringar i befintliga kompletterande utbildningar för fler ämneslärare och om en mer flexibel grundläraresexamen berör inte förskolan och kommenteras därför inte.

10 Ikraftträdande

Förskolenämnden har inga synpunkter på förslaget på ikraftträdande.

Ordförande

.....
Rose-Marie Carlsson (S)
.....

Nämndsekreterare

.....
Louise Säfström
.....